

Luật Tổ chức Chính phủ sửa đổi sẽ tạo khuôn khổ pháp lý đổi mới, sắp xếp, tinh gọn tổ chức bộ máy

18:10 01/01/2025

Theo Bộ Nội vụ, sau gần 10 năm thực hiện, Luật Tổ chức Chính phủ đã bộc lộ một số hạn chế, bất cập cần nghiên cứu, sửa đổi, bổ sung cho phù hợp.

Bộ Nội vụ đang dự thảo Luật Tổ chức Chính phủ sửa đổi nhằm đổi mới, sắp xếp tổ chức bộ máy hành chính nhà nước “TINH, GỌN, MẠNH, HIỆU NĂNG, HIỆU LỰC, HIỆU QUẢ” đáp ứng yêu cầu xây dựng và hoàn thiện Nhà nước pháp quyền xã hội chủ nghĩa Việt Nam trong giai đoạn mới.

ĐỊNH HƯỚNG SẮP XẾP, TINH GỌN TỔ CHỨC BỘ MÁY CỦA HỆ THỐNG CHÍNH TRỊ

CÁC CẤP ỦY, TỔ CHỨC ĐẢNG

Ảnh chỉ có tính chất minh họa, nguồn internet.

Theo Bộ Nội vụ, Luật Tổ chức Chính phủ năm 2015, sửa đổi, bổ sung năm 2019 đã góp phần xây dựng một Chính phủ năng động, kiến tạo phát triển, thúc đẩy phát triển kinh tế thị trường định hướng xã hội chủ nghĩa, hội nhập và phát triển; tiếp tục duy trì tổ chức các bộ quản lý đa ngành, đa lĩnh vực hợp lý và bảo đảm đáp ứng yêu cầu thực tiễn đặt ra; tiếp tục đẩy mạnh phân cấp, ủy quyền giữa Chính phủ với chính quyền địa phương, phát huy quyền tự chủ, tự quản, tự

chịu trách nhiệm của chính quyền địa phương, bảo đảm sự quản lý tập trung thống nhất của Chính phủ.

Tuy nhiên, sau gần 10 năm thực hiện, Luật đã bộc lộ một số hạn chế, bất cập cần nghiên cứu, sửa đổi, bổ sung cho phù hợp, cụ thể là:

Về chức năng thực hiện quyền hành pháp của Chính phủ, tuy Luật Tổ chức Chính phủ năm 2015 đã cơ bản cụ thể hóa Hiến pháp năm 2013 nhưng nội hàm về “quyền hành pháp” cần tiếp tục được nghiên cứu, cụ thể hóa hơn nữa để tăng tính chủ động, linh hoạt của Chính phủ trong điều hành phát triển kinh tế - xã hội, đặc biệt là ứng phó kịp thời với các tình huống cấp bách, chưa được dự liệu trong quá trình lập pháp. Việc làm rõ nội hàm “quyền hành pháp” cũng sẽ giúp việc hoàn thiện cơ chế phân công, phối hợp trong việc thực hiện quyền lực Nhà nước và tăng tính kiểm soát quyền lực từ phía Chính phủ (cơ quan thực hiện quyền hành pháp) với cơ quan thực hiện quyền lập pháp và thực hiện quyền tư pháp theo yêu cầu xây dựng và hoàn thiện Nhà nước pháp quyền xã hội chủ nghĩa Việt Nam trong tình hình mới.

Hiến pháp năm 2013 quy định Chính phủ là cơ quan hành chính Nhà nước cao nhất, cơ quan thực hiện quyền hành pháp, cơ quan chấp hành của Quốc hội. Tuy nhiên, các quy định về thẩm quyền, trách nhiệm của Chính phủ có tính nguyên tắc trong mối quan hệ với các cơ quan thực hiện quyền lập pháp, tư pháp tại Luật Tổ chức Chính phủ còn chưa đủ rõ, đặc biệt là các nội dung về kiểm soát quyền lực giữa cơ quan hành pháp với cơ quan lập pháp và cơ quan tư pháp.

Về phân công, phối hợp trong việc thực hiện các nhiệm vụ, quyền hạn và sự chỉ đạo, điều hành của Chính phủ: Vẫn còn tình trạng phân quyền trực tiếp cho các bộ, ngành ngay trong các luật chuyên ngành, trong đó có việc quy định một số bộ, ngành cùng tham gia quản lý về một ngành, lĩnh vực, vừa chưa bảo đảm sự thống nhất quản lý của Chính phủ theo quy định của Luật Tổ chức Chính phủ năm 2015 sửa đổi, bổ sung năm 2019, vừa thiếu nhất quán trong việc thực hiện nguyên tắc một việc chỉ giao cho một cơ quan chủ trì, chịu trách nhiệm. Điều này làm phát sinh sự giao thoa, chồng chéo trong phân công nhiệm vụ dẫn đến nhiều việc phải dồn lên Thủ tướng Chính phủ quyết định hoặc phải thành lập nhiều Ban Chỉ đạo liên ngành để giải quyết.

Phân cấp, phân quyền giữa Chính phủ, Thủ tướng Chính phủ với các bộ, ngành; giữa Chính phủ, các bộ, ngành với chính quyền địa phương còn nhiều hạn chế, có mặt bất cập, đặc biệt việc quy định Chính phủ, Thủ tướng Chính phủ quyết định nhiều vấn đề cụ thể; thiếu đồng bộ về thẩm quyền quyết định và các nguồn lực, điều kiện đảm bảo thực hiện; theo đó, chưa phát huy được tối

đa tiềm năng, lợi thế, nguồn lực, tính chủ động, sáng tạo của các địa phương, đặc biệt là các địa phương tự bảo đảm ngân sách và có vị trí, vai trò động lực trong phát triển kinh tế - xã hội của vùng.

Luật Tổ chức Chính phủ sửa đổi sẽ tạo khuôn khổ pháp lý đổi mới, sắp xếp, tinh gọn tổ chức bộ máy. Ảnh chỉ có tính chất minh họa, nguồn internet.

Về bảo đảm tính thống nhất, đồng bộ của hệ thống pháp luật: Các quy định chung về nhiệm vụ, quyền hạn của Chính phủ tại Luật Tổ chức Chính phủ, Thủ tướng Chính phủ chưa được thực hiện nhất quán, thống nhất, đồng bộ với các luật chuyên ngành. Luật Tổ chức Chính phủ hiện hành chưa có quy định cụ thể về nguyên tắc tổ chức bộ đa ngành, đa lĩnh vực; quy định về cơ quan thuộc Chính phủ trong Luật Tổ chức Chính phủ chưa được hoàn thiện đồng bộ với các luật chuyên ngành.

Từ những vấn đề nêu trên, việc nghiên cứu sửa đổi Luật Tổ chức Chính phủ năm 2015 sửa đổi, bổ sung năm 2019 là cần thiết (sau đây gọi tắt là Dự thảo Luật sửa đổi).

Việc xây dựng Luật Tổ chức Chính phủ sửa đổi được thực hiện trên quan điểm quán triệt các chủ trương của Đảng, thực hiện Nghị quyết của Quốc hội về đổi mới, sắp xếp tổ chức bộ máy hành chính Nhà nước “TINH, GỌN, MẠNH, HIỆU NĂNG, HIỆU LỰC, HIỆU QUẢ” đáp ứng yêu cầu xây dựng và hoàn thiện Nhà nước pháp quyền xã hội chủ nghĩa Việt Nam trong giai đoạn mới và phù hợp với các quy định của Hiến pháp năm 2013.

Hoàn thiện các quy định về tổ chức và hoạt động của Chính phủ để khắc phục các vướng mắc, bất cập và đáp ứng yêu cầu đổi mới quản trị quốc gia hiện đại, hiệu quả, xây dựng Chính phủ số trong tình hình mới.

Xác định những vấn đề có tính nguyên tắc chung về nhiệm vụ, quyền hạn và thẩm quyền, trách nhiệm của Chính phủ, Thủ tướng Chính phủ, Bộ trưởng, Thủ trưởng cơ quan ngang bộ để điều chỉnh chung với các luật chuyên ngành, bảo đảm tính đồng bộ, thống nhất của hệ thống pháp luật.

Bảo đảm sự lãnh đạo, chỉ đạo tập trung thống nhất của Chính phủ, đồng thời thực hiện phân quyền, phân cấp mạnh mẽ, hợp lý giữa Chính phủ, Thủ tướng Chính phủ, các bộ, cơ quan ngang bộ với chính quyền địa phương; tiếp thu có chọn lọc kinh nghiệm của một số nước trên thế giới.

Đẩy mạnh cải cách hành chính, tăng cường kỷ luật, kỷ cương, xây dựng nền hành chính thống nhất, thông suốt, liên tục, dân chủ, pháp quyền, phục vụ nhân dân.

Dự thảo Luật gồm: 6 chương, 28 điều. So với Luật hiện hành giảm 1 chương, giảm 22 điều và có 3 mục mới, cụ thể:

Chương I: Những quy định chung, có 8 điều.

Chương II: Chính phủ, Thủ tướng Chính phủ và các thành viên của Chính phủ, có 3 mục và 9 điều, gồm: Mục 1: Chính phủ, có 4 điều; Mục 2: Thủ tướng Chính phủ, có 2 điều; Mục 3: Các thành viên khác của Chính phủ, có 3 điều.

Luật Tổ chức Chính phủ sửa đổi sẽ tạo khuôn khổ pháp lý đổi mới, sắp xếp, tinh gọn tổ chức bộ máy. Ảnh chỉ có tính chất minh họa, nguồn internet.

Chương III: Bộ, cơ quan ngang bộ, cơ quan thuộc Chính phủ, có 5 điều.

Chương IV: Chế độ làm việc của Chính phủ, có 6 điều.

Chương VI: Điều khoản thi hành, có 3 điều.

Về nguyên tắc tổ chức và hoạt động của Chính phủ, Dự thảo Luật đã bổ sung và hoàn thiện nguyên tắc tổ chức và hoạt động của Chính phủ, bảo đảm sự quản lý thống nhất của Chính phủ, tạo điều kiện cho Chính phủ chủ động, linh hoạt trong chỉ đạo, điều hành và quản lý theo chức năng, nhiệm vụ đã được Hiến pháp quy định, đáp ứng yêu cầu đẩy mạnh phân cấp gắn với tăng cường trách nhiệm trong tổ chức thực hiện nhiệm vụ đã được phân cấp.

Trong đó, phân định rõ nhiệm vụ, quyền hạn, trách nhiệm giữa Chính phủ, Thủ tướng Chính phủ và các thành viên khác của Chính phủ; nhiệm vụ, quyền hạn, trách nhiệm của người đứng đầu bộ, cơ quan ngang bộ trong việc thực hiện chức năng quản lý Nhà nước đối với ngành, lĩnh vực theo phân công của Chính phủ.

Phân cấp hợp lý giữa Chính phủ, Bộ trưởng, Thủ trưởng cơ quan ngang Bộ với chính quyền địa phương gắn với điều kiện bảo đảm về nguồn lực, năng lực của địa phương, phát huy tính chủ động, sáng tạo, tự chịu trách nhiệm của chính quyền địa phương theo nguyên tắc cơ quan được phân cấp chịu trách nhiệm về kết quả thực hiện các nội dung được phân cấp.

Về nhiệm vụ, quyền hạn của Chính phủ, Dự thảo luật đã khái quát hóa các nhóm nhiệm vụ của Chính phủ theo từng nhóm cụ thể: (1) Nhiệm vụ Chính phủ trình Quốc hội; (2) Nhiệm vụ Chính phủ trình Ủy ban Thường vụ Quốc hội; (3) Nhiệm vụ Chính phủ tổ chức thi hành Hiến pháp, luật, nghị quyết của Quốc hội; pháp lệnh, nghị quyết của Ủy ban Thường vụ Quốc hội; lệnh quyết định của Chủ tịch nước; (4) Nhiệm vụ quản lý tập trung thống nhất ở trung ương, không phân cấp cho chính quyền địa phương (gồm: Quốc phòng, an ninh, ngoại giao, tiền tệ, thuế, hải quan); (5) Nhiệm vụ Chính phủ thực hiện thống nhất trong việc phân công, phân cấp để phù hợp với khả năng, điều kiện, năng lực và đặc điểm của từng chủ thể.

Đồng thời, đề xuất bổ sung một số nhiệm vụ cụ thể khác thuộc quyền hành pháp của Chính phủ, nhưng chưa quy định rõ trong luật hiện hành hoặc đang được quy định tại các luật khác nay đề xuất chuyển giao cho Chính phủ theo đúng tinh thần Hiến pháp năm 2013.

PV/chinhphu.vn